

ԱՐՄԵՆ ՄԱՆՎԵԼՅԱՆ

Էներգետիկ աշխարհագովարկանության և անվտանգության հարցերի մասնագետ, դ.գ.ք.

Կրացական մի շարֆ լրաւկամիջոցների տարածած լրուն այս նախին, թե բանակցություններ են ընթանում Իրանից Հայաստանի տարածով դեմք հյուսիսի գազի ճատակարան ճասին, կարելի է ասել, ոգեւորել է հայ հասակառթյան մի գայլի հատվածի: Ընդամենը մի բանի օրվա ընթացքում իրանագետների եւ էներգետների մի հսկա- ասարդություններ կիմեն բազմաթիվ, սակայն արդյոք դրանք կիրականանան: Խնդիրը նրանում է, որ իր ողջ գրավչությամբ հանդերձ Հարավային Կովկասը ոչ այնան խաչմերուկ է, ինչպես մենք ենք այն տաս դեմքներում դիտարկում, որին փակութիվ, հաշվի առնելով արևահակամարտությունները եւ հարաբերությունները հարեւանների միջև: Եթե ինչ-որ հարաբերությունները

յական զանգված «փորձագիտական» կարծիք է տալիս տվյալ տեղեկությթի մասին հաշվելով ՀՀ-ի կողմից սպասվելիք ելյամուտները եւ անգամ ափսոսանի հայտնելով, որ Յայատանով անցնող խողովակաշարը համադատախսան լայնության չէ եւ «հաճաղատախան» լայնության դեմքում ավելի շատ գագ կմղեինք դեմի Վրաստան ու նույնիսկ Եվրոպա՝ հսկայական

Հիեցենեմ, որ հարավային Կովկասով գագի արտահանման ճանապարհ ներկայացուցիչները առաջին անգամ հայտարեցին դեռ 2014թ.-ի ամռանը, երբ արդեն դարձ էր, որ դաժամանիցոցների ուրուց բանակցությունները գնում են դեմի հանգուցայլուծում: Իրամի էներգետիկայի փոխնախարարը գագի արտահանման հիմնական ուղղությունների թվում նշեց նաև

Կհոսի՞ւրդին իրանական զազը

Վրաստան

օգուսներ բաղելով ու փոխելով տարածութանի աշխարհաբաղաբական կարգավիճակը:

Եթե հարցի հոլովական կողմը թողեմ մի կողմ է փորձեմ վերլուծել գոնե այն սվյաները, որոնց կան լրատվամիջոցներում, առա ունեմ հետեւյալ դասկերը: Նախ տարածութան աշխարհավայրական հավասարակշռությունը խկաբես փոխված է դայնանավորված երկու հիմնական փաստով՝ նաև գների էժանացմանը, ինչը այդ ռեսուրսով հարուստ դեռություններին մի տեսակ լուսանցքն է նորմ, եւ երկրո՞ւ տարածութա-

նում անվտանգային դինամիկայի փոփոխմանը, երբ կայունության եւ անվտանգության երաշխավոր դեսուլյունների խալախական նշանակութունը սկսում է աճել: Ասել կույզի Աղրեջանի Էներգետիկ աշխարհավայրական ների նվազման ֆոնի վրա աճում է Հայաստանի անվտանգային աշխարհավայրական նշանակությունը: Այսինքն սկսում են կարեւորվել ոչ թե նավթով լի տակառները, այլ տարածաշրջանում կայունությունն ու ավտանգությունը դաշտանող դեսուլյունները: Հասկանայի է, որ այս ամենը տեղի է ունենում Մեծ Սերձավոր Արեւելում ընթացող աշխարհառազմավարական փոփոխությունների ֆոնի վրա, երբ Իրանի ներակատարութունը, դաշտամիջոցներից հետո, սկսում է աճել, իսկ Ռուսաստանի ազդեսիվ խաղականությունը տարածաշրջանում սիդում է ավելի լուրջ վերաբերելու նրա ոդրությանը:

Սա մի նոր իրավիճակ է, որը ստիլում է տարածաշրջանում մեծ ու փոքր խաղաղողներին վերագուհահատելու Դայաստանի եւ Արացախի դերը որպես կայունության հիմնական ջատագովների, այսինքն դարաբաղյան *status quo*-ն ամառ գույն ունենալիք իրավա է, ունչով եւ զբաղվում են մեր հարգածան հարեւանները: Օրինակի համար, կոմերցիոն նորատակներու թուրքիա նշողող Բաֆու-Երգրում գազամուղը վճարում է ընդամենը այդ գագի 6 տոկոսի չափով:

Ինչեւ, իրեն նման ոսսամորու-

սկզբ դադարեցված *status-quo-a* այլ երանգ է սասնում եւ շատերն են սկսում գիտակցել, որ այդ *status-quo-h* դահլիճանմարք է դայնանավորված խաղաղությունը Դարձավային Կովկասում: Այս դայնաններում Դայաստանը կարող է դառնալ նաև հուսայի գրծընկեր Էներգետիկ սարքեր սարանցիկ ծրագրերի համար, իսկ Ադրբեյջանի եւ Թուրքիայի դերակասրության նվազումը հանգեցնում է նրան, որ Արեմութ-Արեւելք ա-

զԵցնել գաղի գիմը: Վերջին տարին ներին գաղի զմերի որոշակի անկանոն դայմաններում Վրաստանը նույնականացնելու համար է էժան գաղի ուղարկությունը և առաջ է առանձ անկանոն դայմաններում առաջարկությունը գաղի մասին:

Ի դեմ, Ոռւսատանի հետ քանակցությունների մասին լուրերը վախեցրել են Վրացական «Փող ձագիւական» շրջանակներին, որոնք այն գնահատում են որպես Սոսկվայից կախման մեջ հայտն վելու առաջին բայլը: Գազմումը ըստ Վրացական լրատվամիջոցների, մրցունակ գին է առաջարկել ավելի էժան՝ բան ադրբեջանական գազն է: Ըստ լրատվամիջոցների, Ադրբեջանը իր գազը Վրաստանին վաճառում է մոտ 260 դրամով՝ 1000 խ/մ համար, Գազմումը դաշտում դեռ տարիներ առաջ Սահմանական կառավարությունը պահպանում է առաջարկել եր 245 դրամ:

լար, ներկայումս գաղտնաբառը
դաշտաս է Վրացիներին գա-
տանադրել 200-210 դոլար զնով։

Սակայն Վրացիների սկսած գաղաքային այս խաղը մի բանի նորագույն տակ է հետաղողում։ Նախ ստիլերի Ալրեջանին նվազեցնել գաղաքինը լուրեր տարածելով Ուլսականի եւ Իրանի հետ գաղի շուրջ բանակցությունների մասին։ Հասկանալու Արեւուսիի եւ համապատասխան արձագանը Յուլիսի Հարավ հնարավոր ճեւապնդվող է ներգրածիկ ասնդեմում դիրք գրավելու համար։ Վրաստանի համար շահ կարեւոր է նաեւ աշխարհաբանական այս փոփոխությունները ֆոնի վրա դրւու չնովել բարեկան գործընթացից եւ հնարավոր հիմն օգուտով դրւու գալ, օրինակ բազմազան ներկայություններու մեջ գաղի գինը։

Բացի այդ, սերտացնելով հարաբերությունները Հայաստանի հետ Վրաստանը նվազեցնում է Թուրքիա-Արքայան տարրեմի ճնշումը՝ իր վրա: Հիեցնենք Վրաստանի խորքային՝ սնտեսական եւ բարական կախվածությունը Թուրքիայից եւ Արքայանից, որը ձեւակորպել էր դեռ Սաակասվիլիի օրու եւ որը առաջին հերթին արտահայտվում է Էներգետիկ կախվածությամբ: Ելեկտրաէներգիայի տարանցման շուրջ Հայաստանի, Իրանի, Վրաստանի եւ Ուսասատանի միջև կմիզված դայնանգիրը առաջին այլըն է այդ կախվածությունը նվազեցնելու ուղղությամբ, երկրորդ ննանահիմ այլըն կարող է լինել նոր ուղղության՝ Իրանից գազայի տարանցման շուրջ համաձայնությունը:

Սակայն ինչորեւ նույնից, խորված յին է ներգետիկ կախվածությունը թույլ չի տալիս Կրաստանին մասնաւությունը: Դեռևսարար գոնե տեսակ ներկայի աղաքայում սպասել գազակ տարանցում Դայատանով Վրաստանի հիշ հավանական է: Սակայն երկարատեւ՝ ռազմավարական կազմակերպությունը, որ իրանից դեռ դիմում է տալիս Կրաստան Դայատանով աղաքի փոխարքանը մեջ հյուսիսային հարեւանը այլընտանի չունի, եթե ցանկանում նվազեցնել իր կախվածությունը Արդեօսանից, միաժամանակ չի այսնվազան Ուստատանի աղդեմ գութեան գոտում:

Չարության համաձարակ

Որու ժամանակ առաջ, եթ կոմղողիտրների միության նախագահը Որեւէս Ամիրխանյանն էր, ով, ի դեմ նաեւ ՀՆՍՀ ինչողեւ վաստակվոր, այնուև էլ ժողովրդական արժիւս է, եւ ինչողեւ Շուշան Պետրոսյանը, եղել է նաեւ ՀՀ Աժ դատագանձու (1999-2003-ին), մայրավահարի Առն Բաբաջանյանի անվան համերգասարահում համերգ էր: Ավելի ճիշճ համերգ չէր, այլ համադրցոցական երգի փառատոնի եղանակիչ փուլ, որտեղ դդրոցականները հնարավորություն էին սացել Երևանի գլխավոր համերգասարահներից մեկի բեմում երգել: Պարուն Ամիրխանյանը փառատոնի ժյուրիի անդամ էր, եթե ճիշճ եմ ի հիւում՝ ժյուրիի նախագահը, բայց դա կարեւոր չէ: Կարեւոր այն է, որ այդ օրը Բաբաջանյան համերգասարահ, բացի փառատոնի մասնակիցներից, նրանց ծննդներից, բարեկամներից, դդրոցական ընկերներից, ուսուցիչներից, ուղղակի ծանոթներից, ոմանց անգամ երկրագուներից եւ առանձին լրագրողներից, եկել էին նաեւ երկու հոգի՝ մայրը և որդի: Որդին՝ 8 տարեկան մի ժկահեր տղա էր, կապույտ աչերով, մայրը, դատելով հագուկապից, աղբաս, բայց անմիջապես երեւում էր, որ ժկահերությամբ եւ աչերի գոյնով որդին մորն է բաշել: Ես անմիջապես նրանց չնկատեցի, իսկ նկատեցի, եթ մայրը, որդու ծեռն ամուր բռնած, մի կերպ հասավ Որեւէս Ամիրխանյանի մոտ, որը դաշտասպուն էր նստել իրեն հասկացված ժեղում, եւ կանգնելով մատեսրոյի ուղիղ դիմաց՝ բավկալանին երկշու տոնով ասաց. «Պարուն Ամիրխանյան, որ խնդրեմ մի հաս տղայիս կլուն»: Ամիրխանյանը ոչնինչ չղատախսանեց, եւ եթ կինը նորից նոյն հացը սկեց, ավելի քարձ, բայց կրկին երկշու տոնով, մատեսրոն ասաց. «Տիկին, ես չեմ կարող հիմա լսել, աշխատանիք եմ»: Կինը որու համարձակությամբ արդեն, ասաց. «Ես հասկանում եմ ու չեմ խնդրում, որ հենց հիմա լսեմ, ես ձայնագրել եմ տղայիս, ահա դիսկը, խնդրում եմ վերցրել, հետո, երբ հարմար կինին, կսեմ, այնտեղ մեր հեռախոսահամարն էլ կա, եթե հավանեմ, խնդրում եմ զանգահարել»: Ես երեք չեմ մոռանա, թե ինչ դաշտախսանեց մատեսրոն. «Տիկին, չվիր այստեղից»: Կինը սատեց.... Ես հայացով հետեւեցի կնոջն ու իր որդուն, բայց բանի որ փառատոնին եղանակիչ փուլը սկսվեց, իսկ փառատոնն, իհարկե, ավելի կարեւոր է մարդկային ճակատագրերից, թեկուու երկու մարդու ճակատագրից, ես կորցրեցի իմ ժամանակից կնոջն ու իր որդուն: Բայց մոր սառած դեմքն ու որդու աչերը հիւում եմ: Ի դեռ, Ամիրխանյանը մի երգ ունի՝ «Դայի աչեր, սիրուն աչեր»: Ես զգիտմ հայի աչերը բացի սիրուն լինելուց նաեւ բաց են, եթե չեն, ուրեմն տղայի աչերը հայի աչերը չեն:

կանի, ՀԱԿՈՏ, կրկնու են աչշեր կիանեն»:
Իմիջիալց, որոյ բառերի մեծատարեր հենց Շուշանի գրաներն են, այսինքն հենց նա է, որ դաստանույթան հախարարը մեծատով է գրել, հնչողս ԼԱԿՈՏ-Ծ ի դեմ ել Երկիրը, բայց այ բանակը՝ փորբառատուն, ին խոսնվ... Այս դասմույթունն ավարտվու, դե այսինքն Գայանեն էլ ոչինչ չի գրել, Շուշանը, բնականաբար, էլ ոչինչն չի դատախանել, Գայանեի այժեր տեղում են, հուսանի՞ միշտ տեղում կմնան, մենք էլ զի չունեն, հուսանի՞ էլ երբեք չեն ունենա, ու եթ խնդիր կա է, ապա այն չարույքան վարակ բացիլ է: Օրինակ Ֆեյրուիի օօտասատերից ովանն գրում են, որ Շուշանն մարդու, ՅՅ արձանապահիք խալապացու է փասոնեն սպառնում, մեկ ուրիշը գրում է, որ Շուշանը լավ է ծիր է ասել ու ուրիշ է ասել միշտ տեղում ասաւագներ:

Բայց դուք հայանարա իհման մատուցում եք, թե ի՞նչ կապ ունեք այս
ամենի հետ Ուրեմն Ամիրխանյանը. ոչ մի, դարձապես եւ նա, եւ Շու-
շանը կապ ունեն Երածության հետ, վերջուն էլ՝ բարության ու գե-
ղեցկության հետ, ինչպես որու ժամանակ առաջ Աղնոն Բարձա-
ցյան համերգաւարան մոտ հետ այցելած 8-ամյա տղայի կարույս ու
թագուհի ամառանոցում:

ՀՈՎԻԿ ԱՖՅԱՆ

Հարցին, թե ինչո՞ւ դիմավորեցին Նոր տարին, գերմանական Զյոլնի շուրջ 200 բնակչութիւներ հազիվ թե դատասխանեած լավ: Հազիվ թե, որովհետև փաստ չէ, որ այն ինչ նրանց հետ տիղի է ունեցել բոլորի սրով չէր: Դիմումնեամ, հունվարի 1-ի գիշերը, Գերմանիա տեղափոխված մի խումբ միջգրանցներ (հիմնականում ճահճեղական) դուրս էին Եկեղեց բաղադրություններու: Տեսնելով, որ ամեն ինչ հրաշայի է եւ ինչ գեղեցիկ են գերմանութիւները, միջգրանցները հարձակվել են Վերցիններին վրա: Արդյունքում տեղի ոսկիկանությունը ընդունել է շուրջ 200 դիմում-բռողբ՝ Զյոլնի բնակչութիւներից այն ճասին, թե Անանիք գիշերը իրենց քրնաքարել են: Որմեսզի այս դատամությունը մեզ հաճար ավելի հասկանալի լինի, դատակերացրեմ, որ Նովրուզի տո-

հեղականները փորձում են հասկացնել, որ եթե անզամ իրենց վտարեն Եվրոպայից, իրենց իրենց երկրներում էլ նույն են անելու: Թերեւս, ուրեմն կարելի է արդյոք դրդել, որ մահմեդական միզրաններին Եվրոպայից վտարելը ճիշտ այլ կլինի:

Ին կարծիքով՝ ոչ: Բանն այն է, որ որեւէ մենք չի կարող մյուսին արգելել վերջինիս ավելի լավ ապրելու ցանկության կատարման մեջ: Ու եթե հաշվի առնենք, որ Սիրիայում ու Ե-գիլլասում մարդիկ ավելի լավ չեն ապրում, բայ Գերմանիայում եւ Շվեյցարիայում (որի Ցյուրիխ բաղադրում, ի դեմ, եւս մի բանի կանայք բռնաբարվել են), ապա նշանակում է, որ ոչ մի գերմանացի կամ շվեյցարացի չի կարող արգելել ոչ մի սիրիացու կամ եզիդացու (չխառնել՝ եզիդացու հետ, վերջինս էլ չկա), զնալ Գերմանիա կամ Շվեյցարիա եւ ավելի լավ ապրել: Խնդիրն ըստ իսկ արգելելու կամ վարելու նաևսին չէ,

Արդեսքի կանայք չքոնաբարվեն

Այս Երեւան եկած մի խումբ մահմեդական այլազգիներ մեր բաղադրությունում են եւ հարձակվում մեր կանանց վրա: Ընդ որում, նրանի ոչ թե եկել են մեր Երկիր՝ որդես զբուաւութիկ, այլ որդեսզի բաղադրություն ստանան, նվազագույնը՝ կեցության եւ աշխատամի իրավունք, այսինքն դառնան մեզանից մեկը, այսինքն ստանան մեր աշխատաւութերը (որոնք մեր դպրագայում այդքան էլ օաս չեն), սովորեն մեր բուհերում, ստանան մեր Երկիր թռակներ, սոցալիական տարբեր փաթեթներ, բայց չընդունելով մեր Երկրում աղբելու՝ բոլորին կողմից ընդունված կարգը (Եթե այն կա, իհարկե): Հայաստանի համար նաև իրադարձությունը գուցե եւ ազգային անվտանգության խնդիրներ առաջացնի, ազգագրական իրավիճակ փոխի, մի խումբ արիացի-հայերի նյարդային համակարգը սարսափելի ասիժանի լարի, բայց, օրինակ, Գերմանիայում կարելի է ասել սղասվածից ավելի հանգիս վերաբերվեցին իրենց ուլյերի մասսայական անղատվության փաստին, ինչից ենթադրում ենք, որ գերմանացիներն ուրեմն տղամարդ չեն, կամ ավելի թիզ տղամարդ են, բան հայերս: Օրինակ, կանցել Անգելա Մերկելը, ով, ի դեմ, այդ օրը փառք Ասծոն Ջոնում չի եղել, տղամարդ չէ եւ նա իրադարձությունից հետո հայտարարել է, որ թերեւ կարիք կա որոշ փոփոխություններ մասնել Երկրի օրենսդրական դաշտում, այսինքն՝ ավելի խստացնել միջրացիոն օրենսդրությունը, այսանը: Փոխարենը Սլովակիայի, Զեխիայի, Շունգարիայի, Լեհաստանի ենկավարմերը տղամարդիկ են եւ նրանի Ջոնի իրադարձություններից հետո հայտարարեցին, որ փասորեն իրենք օաս էլ ծիծ էին, որ մահմեդական միջրանսների մուտքն իրենց Երկրներ արգելել էին:

Խնճիրը հանդուրժողականության
մեջ է: Ընդ որում, խսխը ոչ թե բռնա-
բարողներին հանդուրժելու մասին է,
այլ մեզ չնմաններին հանդուրժելու
չկարողանալու մասին: Այս, կը նկրեմ
մահմեդական երկրներից մարդիկը
գալիս են Եվրոպա, հարմար տեղա-
փորփում են, ամենահարմար տեղե-
րում մզկիթներ են կառուցում, իրենց
որդիների անունները դնում են Սու-
համեդ կամ Ջասան, իրենց որդիների
համար հանում են տեղի անձնագրեր,
արդյունքում տեղի բնակչության
զգալի ճասի անունը դառնում է Սու-
համեդ կամ Ջասան, բայց ո՞վ ա-
սաց, որ բոլոր մոհամեդներն ու հա-
սանները սղասուն են, թե երբ դեմք է
դուրս գան բաղադր գըումնելու, որդես-
զի բռնաբարեն, ի վերջո, Ջոլճում են
Ֆյուրիխում բռնաբարողները եղել են
մի բանիսը, իսկ Եվրոպա արտագաղ-
թել են մի բանի հարյուր հազար մահ-
մեդական միջրանմաներ: Ու իմ կար-
ծիքով, ավելի հետաքրքրական է ու
կարենոր, թե նրանի ինչ են արել այս
Նոր տարվա գիշերը, բան այն, թե ինչ
են արել մի բանիսը նույն գիշերվա-
ռնթագործում:

Բայց ինչ է նշանակում հանդուրժել: Այսինքն դեմք է արդյոյ գերմանացին հանդուրժի, որ իր երկիր, բաղադր, բայց, տեսն եկած սիրիացի Մահմուդը ընդունվում է աշխատանքի միտքու, որտեղ ինքը կարող էր աշխատել, կամ իր զարմիկը, կամ նրա երեխան ընդունվում է Բոննի թժկական ուժ-

Իերի, որդեսզի առաջիններից մեկը մնան, այն լարագայում, եր գեղանացին իր տանը անուշ բնած է անի որ նախորդ օրը ուրբաթ էր, ենի՞ մի լավ հարել էր՝ Ջյունի Վալենաֆ-Ռիխարցի թանգարանի մոտ որտեղ ուղեկցել էր եգիպտոսից գեղանեցկուիի միգրանտ Ամատալլային (Ուշակի մահմեդական միգրանտների թվում լինում են նաև գեղեցկուիիներ), որի սիրտն արդեն մի բանի օր է ինչ ցանկանում է տահել: Ուրեմն գուցե ավելի ճիշտ է աշխատելլու միգրանտների հետ, ընդ որում խոսքը ոչ միայն տեղի լեզուն, օրենքները սուվորեցնելու մասին, կամ, ենթադրեն Գերմանիա ներգաղթած միգրանտներին գերմանացու հոգու հետ ծանրացնելու գործընթացի մասին է այլ նրան ընդունելու, նրան հանդուժելու, նրան որդես յուրային ծանաչելու մասին: Օրինակ Ֆրանսիայում, Իտալիայում... այսպես չեն անում, այսպես արեն ԱՍԽ-ում, եւ չգիտես ինչու, հունակարի մեկի գիտերը ոչ նյու Յորի, ու Սան Ֆրանցիսկոյի, ոչ էլ անգամ «սորոն-գոնոր» Լաս Վեգասի կանայք չեն բռնաբարվել:

Իսկ Ջյունում եւ Ցյուրիխում կանանց բռնաբարողները հանցագործ ներ են, եւ ոչ միայն Ջյունում ու Ցյուրիխում, եւ ոչ միայն կանանց բռնաբարողները եւ ոչ միայն բռնաբարողները... Ի դեմ, աշխարհում բանի քիչատնային հանցագործ կա...

Լիոնել Մեսսին եւ...
Հայաստանի
Հանրապետական
կուսակցությունը

ՖԻՖԱ-ի հերթական «Ուսկե գմղակ-2015» մրցանակաբաշխության հաղթող է ճանաչվել... մի՞թե դարձ չէ ով, ին Լեռնարդո դի Կապրին չէր ճանաչվելու, որը, ի դեմ, անգամ մի Օսկար չունի: Տարվա լավագույն ֆուտբոլիստ է ճանաչվել էլի Լեռն, բայց՝ Մեսսի: Սա արգելափակ 27-ամյա ֆուտբոլիստի քվով 5-րդ «Ուսկե գմղակ»-ն է, ավելի վաղ Մեսսին աշխարհի լավագույն ֆուտբոլիստ էր ճանաչվել՝ 2009-ին, 2010-ին, 2011-ին, աղյա 2012-ին եւ ահա 2015-ին:

ՖԻՖԱ-ի այս տարվա մրցանակաբաշխության արդյունմենտը ցուց տվեցին, որ ֆուլբրուի Երկրագում այլ բան է, Սեսսիի Երկրագում՝ բոլորի վիճակը այլ: Օրինակ, վեցիններու հիարկե ուրախ են, ֆուլբրատերները, սակայն, ճիշտ հակառակը: Բանն այն է, որ եթե 2009-ից ի վեր (2014-ն եւ 2015-ը՝ համարել թյուրիմացություն) աշխարհի լավագույն ֆուլբրուիս է ճանաչվում միեւնույն ֆուլբրուիսը, նշանակում է, որ նա մրցակից չունի, իսկ բանի որ նա մրցակից չունի, ուրեմն միակն է, իսկ բանի որ միակն է, ուրեմն ֆուլբրուի կա մեկ լավագույն ֆուլբրուիս, իսկ բանի որ դա այդպես է, ուրեմն ֆուլբրու մեռնում է, չնայած արքա Պելեն ասել է, թե ավելի շուրջ կյանքը կվերանա, բան ֆուլբրուը: Ի դեռ, Պելեն 5 անգամ աշխարհի լավագույն ֆուլբրուիս չի ճանաչվել, անգամ Պելեն, բանի որ Պելեն, չնայած արքա է, բայց մրցակիցներ ուներ: Եւ առաջարակ, Լեռ Սեսսին իր հինգ «Ուկե գնդակ»-ներով ռեկորդակիր է:

Որդեսզի իրավիճակն ավելի հասկանալի լինի դասկերացրե՛, որ ՄՇ եսսիի ակումբը՝ կատալինական (իրականում՝ իսղանական, կամ հակառակը) «Բարսելոնա» ակումբը ամեն տարի դառնում է իսղանիայի չեմպիոն, իսղանիայի՝ արքայական գավաթի հաղթող, ՈւշեմԱ-ի Զեմդիոնների լիգայի հաղթող, Եվրոպայի սումերգավաթի հաղթող, եւ աշխարհի թիմային առաջնության չեմպիոն, կրկնում եմ՝ ամեն տարի: Սա, անծույց, «Բարսա»-ի երկրագուների համար ցննություն կլիներ, բայց ֆուլբրլասերների հաճար՝ տառապամի, ընդ որում ոչ թե որովհետեւ նրանի այլ թիմերի են երկրագում, այլ որովհետեւ նրանի ֆուլբրոլ են սիրում, որտեղ, ինչողև եւ ամենուր, չեն կարող լինել միշտ հաղթողներ, որովհետեւ այնտեղ որտեղ կա միշտ հաղթող, այդ տեղ կյանք չկա այլեւ:

Մյուս կողմից, իհարկե Մեսսին մրցակցությունից դուրս է, Զրիցեհանու Ռոնալդո՞վա, թերեւս, բայց ինչուս ասել է մեկ այլ լեգենդար հոլանդացի Կոռյֆը՝ «Ռոնալդուն լավ ճարզումների արդյուն է, մինչդեռ Մեսսին՝ տաղանդի հետեւան»։ Դետեւաբար, բա էլ ո՞վ դեմք է լավագույնը ճանաչվի, եթե ոչ ամենատաղանդավորը։ Բայց խնդիրն այն է, որ արդեն 7 տարի, իսկ ֆուլբրում 7 տարին լուրջ ժամանակահատված է Եւ ֆուլբրում, Եւ բաղաբականության մեջ, ի դեպ, աշխարհում այլ ամենատաղանդավոր չի ծնվում, Եւ սա խնդիր է։

Փառ Ասծոն, ինչողես բաղաբականության
մեջ, «Ուկե գնդակ»-ի արարողության կազմա-
կերպիչներին չեն մեղադրում ընտրությունների
արդյունքները կերծելու մեջ եւ բոլորին հաճար
էլ հասկանալի է, որ Մեսսին իրով լավագույն է
ծանաչվել աշխարհի ֆուլբոլային հավաքա-
կանների մարզիչների եւ ավագների, ինչողես
նաև առաջատար ֆուլբոլային լրագրողների
կողմից, հետեւաբար լավ է, որ սվեյցարական
Նիոնում տեղակայված ՖԻՖԱ-ի Շաբ-բնակա-
րանի դիմաց ֆուլբոլասերները բողոքի ակցիա
չեն անում՝ դրա տարբեր դրսւորումներով, չնա-
յած ՖԻՖԱ-ի բարձրագույն դեկավարությանը,
հիշեցնեմ, մեղադրում են կոռուպցիայի մեջ,
որի դեմ դայլարի մեր դեսական հանձնաժողով-
վը դեկավարում է վարչական Հովիկ Արքահա-
մանը:

Իսկ Մեսսիի եւ ՀՀԿ-ի կաղի մասին տեղի սղության դաշտառով չեմ գրի, միայն ասեմ, որ նման կաղ չկա, կամ գրեթե չկա:

Մեզ մոտ չեն ամեն օր մարդ ծեծվողին վկայություն տա, թե այդդիս բան չի եղել: Հայաստանի դատական համակարգում, ոստիկանությունում եւ այլու չե, որ ամեն օր մարդու իրավումներ են ուսնահարվում, այլ տողութեամ, իսկ Հայաստանը, գիտեեթէ, ինչու որ դրախտի գանվելու վայրն է սկզբանեաւ, այնուա է այս է: Կամ է Սիր Սերականին, Ասմվել Ալեքսանդրին դրե այդ դատունում, ժողովուի կողմից խախտված օկտավիաների իրավումները կողաքանակներ կողաքանակներ կողաքանակներ մենակ չի կարողանում մի տան կիլ միք փախստելով վաճառող կանանցից ազատ: «Երեամ-սիրիական» ճեռ աշածմները եւ լիարժե դատունանեւ Սամվել Ալեքսանդրի իրավումները ավելուկ ու խնձոր ծախող մի տան կանանցից: Կե, ժողովուրդն է մի կերպ կատակվի իր վավայում, ոնց որ ասակվել է միշտ իմա:

Իսկ եթ մի կողմ թողմնեն դառն հումոր, աղա Սիր-ի նշանակում-հրաժարա-

նմանությամբ, բանի որ հանրության վսահությունը վայելող ընդդիմություն չկա, որ հանրությանը դեմք է փոխությունը դատարանի է, որ ՀՀԿ-ն այլևս միայնակ չի կարող ոչ կառավարել, ոչ է միայնակ դիրամի ու ուսությունը, մինչեւ իմաս այդդիս է եղել, որից սարսափելի դժողու է հանրությունը: Սա հասկանում է նաև ՀՀԿ դեկանար, որը հավանաբար նախկին կարող իր ժամանակից: ՄիՊ-ի հրաժարականին եթ այս ժամանակի համար ինչ ամուններ են ժամանակում՝ ընդհու Ավելի հեխանան, եթ հավատամ դասական համակարգում սպասվող դատունակությունների լուրերին, աղա հասկանայի դատուն, որ նախամատարասվելով մոտակա խորհրդարանական ընտրություններին՝ ՀՀԿ առաջին դեմք հավանաբար որուել է ավելի հեմոնկատացել իր ժամանակը, կառուցներ համարել ավելի լայն դայլտայով, ուն մինչեւ այժմ է եղել: Այս իմաստով ՀՀԿ-ՔՅՆ հնարավոր կողայիշայի մասին:

ԱՐԾՎԻ ԲԱԽՉԻՆՅԱՆ

Տարածաշահիկ մրգերն այսօր հայ մարդու համար՝ Հայաստանում թե այլուր, բարեխտարար ավելի բար սովորական, առօրյա երեւոյք են Մինչդեռ ոչ վաղ անցյալում հայաստանցու համար դրանք հազվագյուտ էին Ամօձամ ցիտրոսային դրույները դժվար գտանելի, բաղադրի համարանքներ էին, հատկապես չխավոր եւ սահմանափակ կենցաղով աղբոր խորհրդահայի համար, որի աչին ոչ միայն անանասն ու բանանը, այլեւ նարինջը լիության, փարթան կյանքի էանից էր (իհցենք, թե ինչպես 1990-ականների սկզբին ՀՀ առաջին նախագահի «Նարինջ ուսողներ» արտահայտությունը վրդովում առաջացրեց սփյուռքահայերի եւ շահ հայաստանցիների մեջ):

Տարինջը համարվում է չինական մրգատեսակ (գիտական անվանում՝ citrus sinensis` չինական ցիտրոս, իսկ ռուս-

ծայրագավար Հայաստանի) Եթե հարեւան Կրասատանից դական հարգի մանդարինը համանում էր Հայաստան, աղա նարինջը մնամ էր հազվագյուտ դելիկատեսի, որ հաճախ Մոսկվայում կամ Լենինգրադում գտնվող կամ այցելող հայաստանցիները ծանրոցով ուղարկում էին Հայաստանի իրենց հարզաքաններին Եվ տարօրինակ էր թվում, որ թեւե նարնջի հազվագյուտ լինելու հուրիդային Հայաստանում արտադրվում էր նարնջի ծանոն (որի անվանումը տողում էր Վրիդակով ՇԱՐՇՈՒ) Եվ մեր խնայող ու հնարամիտ սննդուիները անգամ նարնջի կեղեններն էին օգագործում դրանից նուրաքար դաշտաստելով, ինչը այսօր ոչ հայաստանցիներն ու նաև մեր նոր սերունդներին չափազանց տարօրինակ է թվում:

Խորհրդահայ իրականության մեջ նարնջի հազվագյուտ բնույթը արտացոլվել է Յուրի Երզնկյանի «Մեր քաղի ձայներ» ֆիլմից (1959-1960) դրուս մնացած մի ժեսարանում Ֆիլմի դաստանի:

-Նարինջ, իհարկե, լինում է, մի՞ւս, ինը նոր վերջացակ

Երբ նա մեզ ասաց այդ մասին, մենք

Բուլոնյին խնդրեցին Կարավելով նա-

րինց ուղարկել Բայց ոչ, դարձվեց, որ

դրանով մենք ծանր վիրավորան ենք

հասցնում ընկերվարական երկիր:

Հայեր եւ նարինջը

Հետամանորյա «պատմաբանական» ուրվագիծ

Են Ուսմերով բառն առաջացել է գերմաներեն ամֆել սին՝ չինական խնձոր բառից) Բարդ հայոց լեզու մուտք է գործել արարերենից (Օսմանց) Պատմության դրացում այս իհը թե շամոք կովտուրա է եղել Կիլիկիայի հայության համար, իսկ մերձաւեադարձից հեռու ապրող լեռնաբանակ հայության մեծ մասի համար եղել է անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայոց դամությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ սկսել է հանգանակություններ կատարել եւ դրան նվիրաբերել հայության մեջ մասին համար իհենմ մի անմաշելի մի բան Այս առողմով իհենմ մի ուսացավ դեմք հայությունից Հայսնի է, որ Մեծ Եղենինից հետո հայրենասիրությամբ տոգորված արևմատայ մնացորդացն իր հարսանիքների ժամանակ

